Σ' ΑΓΑΠΩ

Χθές, ὅταν 'χωρισθήκαμε τὸ βράδυ, μοῦ ἐφάνη—
μ' ἐφάνη ὅτι σύννεφο σοῦ ἐκλεψε τὰ 'ρρύδια.
Ὦ ! χαμογέλασε γλυκὰ καὶ 'πὲ πῶς ἦταν πλάνη,
'πέ μου πῶς πάντα μ' ἀγαπᾷς καὶ πάντα εἶσ' ἡ ἴδια.
Ἢ ἂν σοῦ εἶπα τίποτε ποὺ νὰ μὴν 'πῶ 'χρωστοῦσα,
συγχώρησε τὸ λάθος μου, ἀγαπημένη κόρη.
Λησμόνει καὶ συγχώρει,
συγχώρει μ' ὅτι κι ἂν σοῦ 'πῶ,
κ' ἐννόει μ' ὅταν σιωπῶ,
γιατὶ κοντά σου πάντοτε δὲν μπορχεται 'ς τὸ στόμα
παρὰ μιὰ λέξη : Σ' ἀγαπῶ !
Καὶ ὅμως πόσον σ' ἀγαπῶ δὲν σοῦ τὸ εἶπ' ἀκόμα '
(Στίχοι) Δ. Βικέλας

ΣΤΟΥΣ ΓΑΜΟΥΣ

Ποιὸς εἶδε τέτοιο θαύμασμα, παράξενο, μεγάλο
Νὰ περπατοῦν χειροπιαστὰ ἥλιος μὲ τὸ φεγγάρι
Ὁ ἥλιος εἶνε ὁ γαμπρὸς καὶ τὸ φεγγάρι ἡ νύφη,
Ὁ αὐγερινὸς προξενητὴς καὶ παρανύφη ἡ πούλια,
Κι' ὅλα τ'ἀστέρια τ'οὐρανοῦ λιμπάδες ἀναμμένες.
Χ. Χρηστοβασίλης

ΝΙΟΣ ΚΙ' ΟΜΟΡΦΟΝΙΑ

Ὁ Βοριᾶς ἐπῆρε... μὰ ὁ ψαρᾶς κανεὶς
Δὲ γνωρίζει ποὺ εἶνε : πρωτη του φορὰ
Πρῶτο παλληκάρι τῆς θαλασσινῆς
Τέχνης του,ἔχει λείψει... Μήπως συφορὰ

Μαύρη τὸν εὕρῆκε ; βάσανη ματιὰ
Μήπως τὸ πορθένο του ἔζωσε κορμί ;
Μάγια μὴν τοῦ ἀνάψαν μέσα του φωτιά ;
Τοῦ φτωχοῦ, ποιὰ νὰ εἶνε τάχατε ἀφορμή ;

Τὸν ζητάει τὸ τσοῦρμο— δυὸ παιδιὰ χρυσᾶ —
Τὸν ζητάει ἡ μανούλα, τὸ χαϊ,ένο γιό...
Ὡς που ἀπελπισμένοι, βλέπουν στὰ μισὰ
Τῆς νυχτὸς δύο ἤσκιους, παλληκάρια δυό,

Νὰ πετοῦν, νὰ φεύγουν, σὰ θαλασσοπούλια,
Τόνα στὸ τιμόνι, τὸ ἄλλο στὰ παννιά.
Καὶ πρὶν σβύσει τάστρι, πρὶν νὰ σβύσει ἡ πούλια
Δυὸ γονέοι γυρεύουν... Νιὸ κι' Ὀμορφονιά.
(Τραγούδια τῆς 'Ακρογιαλιᾶς) Γιάννης Περγιαλίτης

ΗΛΙΟΣ ΒΓΑΙΝΕΙ

«Νῦν ἔγνων τὸν ἔρωτα»
III-18 Θεόκριτος

'Εψές σοῦ τὸ παρήγγειλσ, σ'τὸ ματαλέω καὶ τώρα
νὰ μὴ μὲ τυραγνᾶς...
Τί τὸ μαντρί σου παραιτᾶς καὶ ρροβολᾶς στὴ χώρα
κι' ἀπὸ τὴν πόρτα μου περνᾶς ;
Ἂν κάποτε σὲ τήραξα καὶ σοῦκρινα πῶς εἶσαι
πρῶτος στὴ λεβεντιά—
ἄλλοῦ βάλ' τὴν ἀγάπη σου, ἄλλοῦ τὰ δίχτια στῆσε
καὶ ξέχασέ με πιά...
Βαρὺ χειμώνα μέσα μου στὰ περασμένα χρόνια
εἶχα βαλτό,
Τὸ στόρισμά σου εἶτανε πὰ στὴς καρδιᾶς τὸ χιόνια
ὠϊμέ ! γραφτό.
Δὲν ξέρω ἂν εἶσουν πόθος μου κι'ἀγάπη ποὺ πεθαίνει
καὶ πάλιωσε,
μὰ ὅλα τὰ περασμένα μου ξέρω μόνος πὼς βγαίνει,
ἄχ ! ἕνας ἥλιος βγαίνει,
ποὺ τἄλυωσε...
«Τραγούδια τοῦ 'Απρίλη» Ρήγας Γκόλφης

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΤΩΝ ΚΩΒΙΩΝ

Πῶς χτίζει ὁ κωβιὸς τὸ παλατάκι του. — Πῶς κυνηγᾶ τὴν μέλλουσαν σύζυγόν του.-Τὰ νάζια τῆς κωβίνας.-'Η ὠοτοκια.—'Ο κωβιὸς ὑπόδειγμα καλοῦ οἰκογενειάρχου.

Γνωρίζετε βέβαια τὸν κωβιό, τὸ μικρὸ ἐκεῖνο καὶ ταπεινὸ ψαράκι, τὸ ὁποῖο συνήθως βρίσκεται κοντὰ στὴν ἀκτή ; Ὁ φυσιοδίφης Φρειδερῖκος Γκιτέλ, ὅστις ἔκαμε πολλὰς καὶ λεπτοτάτας παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ψαριοῦ αὐτοῦ στὸ ἰχθυοτροφεῖο τοῦ Ῥοσκόφ, ἐδημοσίευσε μιὰ ἐνδιαφέρουσαν πραγματείαν γιὰ τὰ; συνήθειές του. Ἀπὸ τὴν πραγματείαν αὐτὴν ἀποσπῶμεν τὰ κάτωθι :

«Ὅταν φθάσῃ ἡ ἐποχὴ τῆς ὠοτοκίας, ὁ κωβιὸς καταλαμβάνεται ἀπ' τὴν ἐπιθυμία νὰ κάμῃ νοικοκυριό. Πρὸς τοῦτο ὅμως ἀπαιτεῖται κατοικία κατάλληλος. Εὑρίσκει λοιπὸν κανένα ὄστρακο μεγάλου κοχυλιοῦ, μπαίνει μέσα σ' αὐτό, σαρώνει τὴν ἄμμο, μὲ γρήγορες κινήσεις τῆς οὐρᾶς του καὶ μεταφέρει ἔξω, κρατῶντας στὸ στόμα, ὅσα λιθάρια ἢ ἄλλα ἐνοχλητικὰ ἀντικείμενα βρίσκονται μέσα σ' αὐτό. Κατόπιν σπρώχνει μὲ τὰ πτερύγιά του καὶ τὴν οὐρά του τὴν ἄμμο ποὺ βρίσκεται γύρω στὸ ὄστρακο, ὡς ὅτου τὸ σκεπάσει ὁλόκληρο, ὥστε νὰ μὴ φαίνεται καθόλου.

Γιὰ τὴ δουλειὰ αὐτὴ δουλεύει σκυλίσια. Κατορθώνει ὅμως καὶ σκεπαζει ἐντελῶς τὸ ὄστρακο,ἔπειτα δὲ ἀνοίγει μιὰ τρύπα στὴν ἄμμο γιὰ νὰ μπεινοβγείνῃ σ' αὐτο. Γιὰ νὰ εἶναι στερεὰ ἡ εἴσοδος αὐτὴ καὶ νὰ μὴ βουλώνει, συγκολλᾶ τὴν ἄμμο διὰ τοῦ κολλώδους ὑγροῦ, τὸ ὁποῖον βγαζει τὸ δέρμα του, καὶ τὴν καθιστᾶ στερεωτάτην.

Κατόπιν ὅλων αὐτῶν ἡ κατοικία του εἶναι ἕτοιμη καὶ δὲν τοῦ μένει παρὰ νὰ ζητήσῃ... σύζυγον !

Βγαίνει λοιπὸν ὁ καλός σου, σὲ νυμφοθηρίαν ! Συναντᾶ διαφορες κωβιῖνες, ἐρωτοτροπεῖ μαζύ τους, κορτετζάρει, τὰ ψήνει μὲ μίαν ἐξ ὅλων, ἐκείνη ποὺναι τῆς ἀρεσκείας του,τοῦ γούστου του, καὶ τὴν ὁδηγεῖ στὴν εἴσοδο τῆς κατοικίας του. Ἂν ἡ γοητευθεῖσα νύμφη μετανοιώσει στὸ δρόμο καὶ τοῦ φύγει, ὁ κωβιὸς δὲν ἀπελπίζεται. Ἐπιστρέφει στὴ φωλιὰ του γιὰ νὰ κρύψῃ τὴν στενοχώρια του, ἀφ' οὗ δὲ περάσῃ στὴ μοναξιὰ μερικὰ λεπτά, ἐπαναλαμβάνει μετὰ «πλείονος ζωηρότητος» τὰς ἐρωτικάς του ἐφόδους. Ἐννοεῖ νὰ εὕρῃ σύζυγον, πάσῃ θυσίᾳ καὶ ἀναπτύσσει συνήθως σταθερότητα καὶ ἐπιμονὴν ἀπίστευτον !...»

Ὁ Γκιτὲλ παρηκολούθησεν ἕνα κωβιόν, ὁ ὁποῖος ἐντὸς τριῶν ὡρῶν ἐξῆλθεν ἑβδομήκοντα ὀκτὼ φορὲς καὶ προσεκάλεσεν ἑκατὸν ἑξήκοντα ὀκτὼ φορὲς τὴν θήλειαν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ στὸ μέγαρό του !... Μόνον δὲ τὴν ἑκατοστὴν ἑξηκοστὴν ἑνάτην φορὰν ἐπέτυχεν !

Τότε ἡ σκληρὰ κοβιίνα, συγκινηθεῖσα ἐπὶ τέλους, ἀπεφάσισε νὰ εἰσέλθῃ στὴν φωλιά του. Ἀλλὰ καὶ ἀφοῦ εἰσῆλθε ἐξῆλθε πάλιν τρεῖς φορές, ἄγνωστον γιὰ ποιὸ λόγο ἢ μὲ ποιὰ πρόφασι. Τὴν τετάρτη φορὰ ἐπὶ τέλους ἔπαψαν οἱ δισταγμοί της καὶ ἐγκατεστάθη, νύμφη πλέον εἰς τὸ μέγαρον τοῦ καλοῦ της.

Ὁ κωβιὸς ὅμως φοβούμενος μὴ ἡ ὡραία του τοῦ τὸ σκάσῃ ἐκ νέου, ἐφρόντισε αὐτὴ τὴ φορὰ νὰ φράξῃ τὴν ἔξοδο τῆς φωλιᾶς του ὁ ἴδιος, μὲ τὸ σῶμα του.

Ὅταν ἐπὶ τέλους ἡ θήλεια συνειθίσῃ στὴν κοινὴ κατοικία, ὠοτοκεῖ. Πρὸς τοῦτο βαδίζει εἰς τὸ ἔδαφος καὶ περιπατοῦσα, ἀποθέτει τὰ αὐγά της, τὰ ὁποῖα προσκολλῶνται ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ ὀστράκου διὰ τοῦ κολλώδους νηματίου, τὸ ὁποῖον φέρουν ἐπὶ τῆς μιᾶς κορυφῆς αὐτῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ κωβιὸς εἰσέρχεται κάθε τόσο στὴ φωλιὰ καὶ γονιμοποιεῖ τὰ αὐγά. Τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται ἐπὶ δύο ὥρας, μέχρις ὅτου ἡ θήλεια ἀποθέσῃ ὅλα τὰ ὥριμα αὐγά της.

Πῶς ὅμως κατώρθωσε ὁ Γκιτὲλ νὰ μάθῃ αὐτὰ τὰ οἰκογενειακὰ μυστικὰ τοῦ κωβιοῦ ;

Ὅπως διηγεῖται ὁ ἴδιος, τοποθέτησε σ' ἕνα ἰχθυοτροφεῖο ἀντὶ ὀστράκου φυσικοῦ ἕνα γυάλινο. Ὁ κωβιὸς δὲν τὸ βρῆκε ἀκατάλληλο γιὰ φωλεὰν καὶ τὸ ἐχρησιμοποίησε ἀμέσως : Ἔτσι ὁ Γκιτὲλ κατώρθωνε νὰ παρακολουθῇ τὰ πάντα.

Περατωθείσης τῆς ὠοτοκίας ἡ θήλεια ἐγκαταλείπει τὴν συζυγικὴν στέγην καὶ δὲν ξαναγυρίζει σ' αὐτὴν ἀδιαφοροῦσα καὶ γιὰ τὸν σύζυγό της καὶ γιὰ τὰ τέκνα της. Για τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴν ἐκκόλαψιν τῶν αὐγῶν φροντίζει ὁ ἴδιος ὁ κωβιός, ὅστις μένει κοντά τους,τὰ φρουρεῖ διαρκῶς καὶ ἐμποδίζει τὰ ἀρπακτικὰ μαλάκια νὰ τοῦ τὰ καταβρροχθίσουν. Ἀκόμη τὸν ἐνδιαφέρει καὶ αὐτὴ ἡ ὑγιεινή, τὸν καλὸν πατέρα, καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν κουνάει τὰ πτερύγιά του, γιὰ ν' ἀνανεοῦται τὸ νερὸ ποὺ ὑπάρχει στὸ ὄστρακο.

Ἂν χαλάσουν τυχαίως τὴ φωλιά του ὁ κωβιὸς τὴν ξαναφτιάνει ὑπομονετικά. Ἂν τοῦ τὴν μπορδέψουν μὲ ἄλλες βρίσκει ἀμέσως τὴ δική του. Μάχεται δὲ λυσσωδῶς ἐναντίον ὁποιουδήποτε ἐχθροῦ καὶ προστατεύει τὰ κωβιόπουλα, δείχνοντας ἐξαιρετικὴ ἀφοβία καὶ θάρρος. Ὅταν τέλος λήξει ἡ ἐκκόλαψις καὶ τὰ κωβιόπουλα χαμομεγαλώσουν, ὁ καλὸς μπαμπᾶς τοὺς ἀνοίγει τὴν πορτίτσα τῆς φωλιᾶς καὶ τοὺς εὔχεται μακρὸν καὶ εὐτυχῆ βίον!

Μ' ὅλα αὐτὰ ἀποδεικνύεται πὼς ὁ κωβιὸς εἶναι τύπος καλοῦ οἰκογενειάρχου, καὶ γι' αὐτὸ στὰ παρόλια τοῦ Φινιστὲρ ἀκρωτηρίου, ὀνομάζουν «Κωβιὸν» τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα, ὅστις ἀγαπᾶ τοὺς οἰκείους του καὶ φροντίζει περὶ αὐτῶν "Ας πάρουν λοιπὸν παράδειγμα ἀπὸ τὸ μικρὸ αὐτὸ ψαράκι καὶ οἱ σοφοὶ ἄνθρωποι. Ὁ ἐρευνητὴς